

Ett jämlikt och tillgängligt samhälle bygger på förutsättningen att alla medborgare ska kunna förflytta sig till skola, arbete och fritidsaktiviteter på ett tryggt och tillförlitligt sätt. För att säkra denna rättighet finns samhällsbetalda resor. Med samhällsbetalda resor avses resor som helt eller delvis finansieras gemensamt med skattemedel, såsom färdtjänst och skolskjuts. Umeå kommun har under lång tid upphandlat dessa resor av externa leverantörer. Eftersom marknaden är ytterst begränsad har upphandlingarna inte fungerat då det kommer in för få anbud. Den upphandlade modellen har under åren visat sig vara sårbar. Problemen blev särskilt tydliga när färdtjänsten under en längre period präglades av omfattande förseningar, bristande samordning och låg tillförlitlighet, något som drabbade personer med funktionsnedsättning hårt och ledde till ett stort missnöje bland brukare och personal. Sårbarheten blir också tydlig när det upphandlade bolaget går i konkurs.

Det kvarstår allvarliga och återkommande problem även inom skolskjutsverksamheten. Under de senaste åren har lokala medier återkommande rapporterat om barn som kommer för sent till skolan, skolskjutsar som uteblir helt, bristande kommunikation med vårdnadshavare och allvarliga incidenter där barn körts fel eller blivit kvar på skolor. Problemen är särskilt allvarliga för barn i behov av anpassad skolgång, där struktur, förutsägbarhet och trygghet är avgörande för möjligheten att klara skoldagen. För vårdnadshavare innebär detta en vardag präglad av oro, stress och osäkerhet. För barnen innebär det utebliven undervisningstid, ökad psykisk belastning och en otrygg start på skoldagen.

Umeå kommun behöver ompröva huruvida dagens upphandlingsmodell är den mest ändamålsenliga för så kritiskt viktiga samhällsfunktioner som färdtjänst och skolskjuts. Kommunen har det yttersta ansvaret för att dessa resor fungerar och när det inte finns en fungerande marknad måste det offentliga vara redo att kliva in. Erfarenheter från andra kommuner som valt att ta över samhällsbetalda resor i egen regi visar att ökad rådgivning, tydligare ansvar och närmare koppling mellan verksamhet och brukare kan leda till högre kvalitet och större trygghet, utan att kostnaderna nödvändigtvis ökar. En verksamhet i egen regi kan ge kommunen bättre möjligheter att ställa krav på kontinuitet, kompetens, lokalkännedom och bemötande, samt att snabbt korrigera brister när de uppstår. Det är också viktigt att utreda om och hur alternativa upphandlingsformer kan vara en del av en framtida lösning.

Umeå kommun är en utspridd kommun. Det finns inte en universallösning som kommer att passa överallt. Därför behöver utredningen titta brett på olika lösningar för att säkra rätten till trygga och pålitliga samhällsbetalda resor. Mot bakgrund av detta föreslår Vänsterpartiet:

Vänsterpartiet yrkar:

att Umeå kommun utreder förutsättningar och alternativ till långsiktigt hållbara former för samhällsbetalda resor, med fokus på alternativa upphandlingsformer och drift i egen regi.

att denna utredning utmynnar i ett förslag till politiskt beslut om drifts- och upphandlingsformer för samhällsbetalda resor.

Ellen Ström
Tobias Holmbom

Vänsterpartiet